

Αλλιώς έγιναν τα πράγματα, υποστήριζε ο Αντωνίνος Λιβεράλης (2^{ος} με 3^ο μ.Χ. αιώνα). Κανένας δεν έδωσε τον Διομήδη από το Άργος. Απλά, κάποια στιγμή χρειάστηκε να φύγει με στρατό στην Καλυδώνια της Αιτωλίας για να αποκαταστήσει στον θρόνο τον παππού του, Οινέα. Το ότι τον είχε θάψει στην περιοχή όπου κτίστηκε η Οινόη, πριν καν ξεκινήσει για την Τροία, είναι αδιάφορο.

Στο ταξίδι της επιστροφής, έπεσε σε φουρτούνα που τον παρέσυρε ως τις ιταλικές ακτές, στην Δαυνία. Βρήκε τον Δαύνο σε πόλεμο και τον βοήθησε να νικήσει. Ευγνωμονώντας, ο βασιλιάς της Δαυνίας του παραχώρησε ένα κομμάτι της χώρας του και του έδωσε γυναίκα την κόρη του, Ευίππη, που του έκανε δυο γιους, τον Διομήδη τον νεότερο και τον Αμφινόμο. Ο ήρωας πέρασε ειρηνικά την υπόλοιπη ζωή του και πέθανε σε βαθιά γεράματα. Τον έθαψαν σε ένα νησί, τη Διομήδεια. Κατά τον ποιητή Ίβυκο (6^{ος} π.Χ. αιώνας), παντρεύτηκε την Ερμιόνη (την κόρη του Μενέλαου) μετά τον θάνατό του και ζούσε μαζί της και μαζί με τους Διόσκουρους στα Ηλύσια Πεδία.

Κάποτε, πέθανε κι ο Δαύνος. Οι υπήκοοί του παραφύλαξαν κι όταν είδαν ότι οι σύντροφοι του Διομήδη βρίσκονταν στη Διομήδεια για να θυσιάσουν στον νεκρό αρχηγό τους, έπεσαν πάνω τους και τους σκότωσαν. Οι νεκροί μεταμορφώθηκαν σε πουλιά. Έμοιαζαν με άσπρους κύκνους και είχαν κόκκινα ράμφη αλλά τα είχαν βαφτίσει «καταρράκτες», επειδή χιμούσαν με ορμή. Μοιράζονταν την τροφή τους και πετούσαν όλα μαζί. Κι αυτά, όπως τα θαλασσοπούλια της Λευκής που πρόσεχαν τον ναό του Αχιλλέα, φρόντιζαν το μνημείο να είναι πάντα καθαρό.

Έκαναν τις φωλιές τους στο νησί κι όταν πλησίαζαν σ' αυτό Έλληνες, τους υποδέχονταν με χαρές, πετώντας πλάι τους. Όταν όμως έβγαιναν Δαύνιοι, τα πουλιά κρύβονταν ώσπου οι ξένοι να φύγουν.

Ο Διομήδης δεν πέθανε στην Δαυνία αλλά στο Άργος, αναφέρει ο Στράβωνας. Οι κάτοικοι του έστειλαν στην Ιταλία πρεσβευτές να τον φέρουν πίσω. Τότε, ή πριν να φύγει από εκεί πρώτη φορά, ο ήρωας είχε ιδρύσει στο Άργος ναό στην Αθηνά την Οξυδερκή. Την ονόμασε έτσι, επειδή, όπως λέει ο Πausanias (2, 24, 2), η θεά διέλυσε το σύννεφο που σκέπαζε τα μάτια του, σε μια από τις μάχες στην Τροία (κι αυτό για να μπορεί «να ξεχωρίζει τους θεούς και τους ανθρώπους», όπως αναφέρεται στον στίχο Ε 128 της Ιλιάδας).

Στο Άργος άλλωστε φύλαγαν και την ασπίδα του Διομήδη. Στην ετήσια γιορτή των Λουτρών της Παλλάδας, την μετέφεραν μαζί με το άγαλμα της Αθηνάς στον ποταμό Ίναχο και την βουτούσαν στα νερά του.

Ιδρυτής ναών και πόλεων

Ναό (και τέμενος), λέει ο Πausανίας (2, 32, 1), ίδρυσε ο Διομήδης και στην Τροιζήνα, προς τιμή του Ιππόλυτου, του οποίου τη λατρεία πρώτος καθιέρωσε (ερείπιά του έχουν βρεθεί σε ανασκαφές στην εκεί περιοχή «Γεφύρι του Διαβόλου»). Στον ίδιο χώρο, λέει ο Πausανίας (2, 32, 2), ο Διομήδης έκτισε ναό και στον Επιβατήριο Απόλλωνα, επειδή ο θεός τον έσωσε από την θύελλα που σκόρπισε τους Αχαιούς, όταν επέστρεφαν από την Τροία. Οι ντόπιοι μάλιστα επέμεναν ότι ο Διομήδης ήταν που καθιέρωσε εκεί τα Πύθια προς τιμή του Απόλλωνα. Ο Πausανίας (4, 35, 8) αναφέρει ότι και στη Μεθώνη, στον εκεί ναό της Αθηνάς, ο Διομήδης αφιέρωσε άγαλμά της θεάς και την ονόμασε Ανεμώτιδα. Επειδή η χώρα μαστιζόταν από άγριους ανέμους και ο ήρωας προσευχήθηκε στην θεά να τους κάνει να κοπάσουν. Η Αθηνά εισάκουσε την προσευχή του. Ακόμα ένας ναός της Αθηνάς, της Πρόνοιας, αναφέρεται ότι ιδρύθηκε από τον Διομήδη: Στις Πρασιές της Αττικής, σημερινό Πόρτο Ράφτη. Ναούς, στην Αργεία Ήρα και στην Αιτωλιδα Άρτεμη, ο Διομήδης ίδρυσε και στην Ενετία, με την οποία τον συνέδεαν ισχυροί δεσμοί. Η εκεί παρουσία του δικαιολογεί και το ότι είχε επισκεφθεί και τις Λιβυρνίδες, σαράντα νησιά της Αδριατικής, πάνω από τη Δαλματία (στα όρια της σημερινής Κροατίας).

Και στη Λιβύη είχε φθάσει ο Διομήδης. Ήταν τότε που επέστρεφε από την Τροία. Κατά μια εκδοχή, έπεσε σε μεγάλη θαλασσοταραχή. Τα κύματα τον έβγαλαν στην αφρικανική χώρα, στο βασίλειο του Λύκου, γιου του Ποσειδώνα. Με το που πάτησε στη στεριά, τον έπιασαν και τον φυλάκισαν. Ο Λύκος τον προόριζε για σφάγιο σε θυσία στον πατέρα του, όπως έκανε και με όλους τους ξένους που τύχαινε να ξεπέσουν στα μέρη του. Βέβαια, με τον Διομήδη, ο Λύκος ατύχησε. Αιτία ήταν η κόρη του, η Καλλιρρόη που ερωτεύτηκε τον ξένο μόλις τον είδε. Κατάφερε να τον ελευθερώσει. Ο Διομήδης την παράτησε και φρόντισε να αποδράσει μόνος. Η Καλλιρρόη αυτοκτόνησε.

Όμως, οι πολλές περιπλανήσεις του Διομήδη συνδέονται με την Ιταλική χερσόνησο. Μόνο στην Απουλία, εκτός από το Άργος Ίππιο, αναφέρεται ότι ίδρυσε τουλάχιστον άλλες τρεις πόλεις. Ανάμεσά τους και το Βρεντέσιο, κατοπινό Βρινδήσιο, σημερινό Μπρίντιζι (Brindisi). Και στο κτίσιμο της Ρώμης είχε συμμετοχή, κατά μια εκδοχή. Προφανώς, όταν ο Μέμνονας πήγε στην Τροία, πήρε μαζί του και τον ανιψιό του (γιο του αδελφού του, Ημαθίωνα). Κατά κάποιον τρόπο, είτε ως αιχμάλωτος είτε όχι, ο ανιψιός του Μέμνονα, που λεγόταν Ρώμος, ακολούθησε τον ήρωα. Ανάμεσα στις διάφορες παραδόσεις για το κτίσιμο της Ρώμης, ο Πλούταρχος (Ρωμύλος, 2) αναφέρει και αυτόν τον Ρώμο: Τον έστειλε ο Διομήδης να κτίσει την πόλη που, από το όνομά του, ονομάστηκε Ρώμη. Ο ίδιος ο Διομήδης έκτισε και την πόλη Σπίνα, νότια του ποταμού Πάδου.

(τελευταία επεξεργασία, 10 Απριλίου 2022)